

КАРАР
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Әгерже авыл жирлеге Советы

Әгерже авылы

№ 139-64

« 23 » апрель 2019 года

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Әгерже авыл жирлеге 31.05.2012 ел №44 карары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Әгерже авыл жирлеге Башкарма комитеты турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында (07.11.2013 № 72, 28.02.2014 № 80, 13.02.2015 № 121, 07.04.2015 № 127, 10.03.2016 № 24-3 карарлар редакциясендә)

Муниципаль норматив хокукый актларны жирле үзидарә турында федераль һәм республика законнарына туры китерү максатында

Әгерже авыл жирлеге Советы карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Әгерже авыл жирлеге 31.05.2012 ел № 44 карары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Әгерже авыл жирлеге Башкарма комитеты турында Нигезләмәгә (07.11.2013 № 72, 28.02.2014 № 80, 13.02.2015 № 121, 07.04.2015 № 127, 10.03.2016 № 24-3 карарлар редакциясендә) түбәндәге үзгәрешләрне кертүгә:

1.1. 3.2 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3.2. Башкарма комитет компетенциясенә жирле әһәмияттәге түбәндәге мәсьәләләр керә:

- жирлек Советына жирлек бюджеты проектын раслау өчен формалаштыру, тәкъдим итү;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы нигезендә жирлек бюджетының үтәлеше;

- жирлекнең вәкилләклә органы тарафыннан расланган тиешле нигезләмә нигезендә муниципаль милектәге мөлкәт белән файдалану һәм эш итү;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлыгы чараларын тәмин итү;

- жирлек халкын элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек халкын ял иттерүне оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәмин итү, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт чараларын үткөрүне оештыру;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыру;
- жирлек территориясен төзеклэндерү кагыйдэләрен үтәүне контрольдә тоту, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзеклэндерүне оештыру;
- объектлар адресларын бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементлары исемнәрен бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципаль ара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәренә бирү, мондый атамаларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, дөүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;
- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру;
- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;
- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;
- жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортировкалау эшчәнлеген оештыруда катнашу;
- ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;
- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, су бүлү, халыкны ягулык белән тәмин итүне жирлек чикләрендә оештыру;
- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген;
- милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниәтен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- жирлек халкы күпләп ял итә алсын өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзеклэндерүне оештыру, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына иреккә үтәп керүен тәмин итү дә.».

1.2. Түбәндәге эчтәлеккә 3.3 пункт өстәргә:

3.3. Башкарма комитетның жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итүгә хокуклары:

- жирлек музейларын булдыру;
- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;
- опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнашу;
- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне мобилизация эзерләү буенча чараларны оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

- муниципаль янғын сагы булдыру;

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

- кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга булышлык күрсәтү;

- «Россия Федерациясендә инвалидларның социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның бөтенроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү»;

- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча граждандарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

- жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән мөрәжәгать итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру»;

- инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү;

- «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.».

1.3. 4 бүлекне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«4. Башкарма комитет вәкаләтләре

Куелган бурычларны тормышка ашыру һәм үз функцияләрен башкару өчен Башкарма комитет түбәндәге вәкаләтләренә башкара ала.

4.1. Планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәп-хисап өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проекты, жирлекнең комплекслы социаль-иқтисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшли;

- жирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-иқтисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлешен оештыра;

- жирлек бюджетының үтәлешен турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-иқтисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлешен турында хисап эзерли;

- жирлекнең иқтисад һәм социаль өлкә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыоны оештыра һәм күрсәтелгән мәғлүматларны закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тәкъдим итә.

4.2. Муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә, жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- жирлекнең муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, файдалану, эш белән тәэмин итү һәм арендау буенча мәсьәләләренә хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очрақларда, жирлек Советының килештерүенә (раславына) муниципаль милекне тартып алу, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль казна учреждениеләре төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслай, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен эштән азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра; жирлекнең төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен жирлекнең матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

- жирлек музейларын булдыра.

4.3. Территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектә булган жирләрне рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыру һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- муниципаль ихтыяжлар өчен жирлек чикләрендә жирләрне резервлауны һәм жир кишәрлекләрен тартып алуны гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарға предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларның әйләнә-тирәлеккә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

4.4. Төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданны билгеләнгән тәртиптә исәпкә алып бара;

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4.5. Халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәтләр күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны элемент, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар булдыруны тәмин итә;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

- муниципаль Янгын сагы эшен оештыра;
- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;
- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;
- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;
- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәتلәр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга булышлык күрсәтә;
- коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау буенча эшчәнлекне оештыруда катнаша;
- жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итү, су бүлү, халыкны Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәмин итүне оештыра;
- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген оештыра;
- милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни жайлашуына, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;
- жирлек халкының күпләп ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полосаларына ирекле үтеп керүен тәмин итә.

4.6. Төзекләндерү өлкәсендә:

- жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра;
- объектлар адресларын адреслаштыру, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемлекләренә, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәрен бирүне, мондый атамаларны үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, дөүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны гамәлгә ашыра;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне һәм күмү урыннарын тотуны оештыра.

4.7. Гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарның, дөүләт һакимияте һәм жирле үзидарә органнарының актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;
- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә хокукларын бозучы дөүләт һакимияте органнары һәм дөүләт вазыйфай затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына шикаять бирә;
- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәмин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизация эзерләү буенча чараларны оештыра һәм тәмин итә;

- муниципаль сайлаулар, жирле референдум эзерләү һәм үткәрүне, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тәмин итә, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәмин итүгә ижтимагый контроль һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм итүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә булышлык күрсәтә һәм инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә ярдәм күрсәтә;

- "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында «Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра»;

- инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә булышлык күрсәтә;

- «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыра.

4.8. Жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлек жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм тиешле куллануны тәмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисап тапшыра;

- жирлек Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлек жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларынан өстәмә файдалануны тәмин итә.

4.9. Башка вәкаләтләр:

- жирлек Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәмин итә;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләрен үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

